

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра архітектури та дизайну

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи

на тему: «РОЗРОБКА ДИЗАЙНУ ДРУКОВАНОВОГО ЖУРНАЛУ ПРО СУЧАСНУ
УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ»

Студентки 4 курсу групи

ДИЗ-41

спеціальності 022 «Дизайн»

ОПП «Графічний дизайн»

Крива Вікторія Василівна

Керівник: професор Дячок Оксана Миронівна

Рецензент:

Кількість балів:

Оцінка: ECTS

Національна шкала

АНОТАЦІЯ

Крива В. В. РОЗРОБКА ДИЗАЙНУ ДРУКОВАНОГО ЖУРНАЛУ ПРО СУЧАСНУ УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ. Кваліфікаційна робота за спеціальністю 022 «Дизайн» (освітньо-професійна програма «Графічний дизайн») Західноукраїнський національний університет, Кафедра архітектури та дизайну, Тернопіль, 2026.

Мета роботи: теоретичне обґрунтування та практична розробка цілісного візуально-комунікативного концепту і дизайну друкованого журналу про сучасну українську культуру, який засобами графічного дизайну транслює стан, виклики та культурний спротив суспільства в умовах повномасштабної війни.

У роботі досліджено історичні й соціокультурні аспекти журнальної справи в Україні, проведено передпроектний аналіз сучасних вітчизняних та закордонних аналогів («Reporters», «Telegraf.Design», «Локальна історія», «Foam Magazine», «032с»). Сформовано авторську концепцію візуального нарративу та практично реалізовано оригінал-макет пілотного номера журналу «ЖИВА». Візуальна мова видання базується на принципах інтелектуального мінімалізму, використанні жорсткої шестиколонкової модульної сітки, автентичної шрифтової пари (експресивний шрифт «Мак» для логотипа та Times New Roman для основного тексту), чесного документального фотоконтенту та фірмової палітри з п'яти спокійних природних зелено-блакитних відтінків.

Пояснювальна записка викладена на 36 сторінках комп'ютерного тексту, містить 3 розділи, вступ, висновки та список використаних джерел. Текст ілюстрований схемами та зразками художньо-графічного вирішення. Макетна частина представлена оригінал-макетом пілотного номера журналу обсягом 24 сторінки (формат А4). Технологічне виконання передбачає листовий офсетний друк (колірна модель СМУК) на матовому папері (обкладинка — 300 г/м², внутрішній блок — 150 г/м²) зі скріпленням на дві металеві скоби.

Ключові слова: графічний дизайн, друкований журнал, «ЖИВА», модульна сітка, типографіка, документальна фотографія, архітектоніка, сучасна культура України, період війни.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ І. ДОСЛІДЖЕННЯ ЖУРНАЛЬНОЇ СПРАВИ.....	7
1.1. Що таке журнал?.....	7
1.2. Соціокультурний вплив журнальної періодики.....	9
1.3. Журнальна справа в Україні.....	13
Висновки до розділу 1.....	17
РОЗДІЛ ІІ. ПОШУК КОНЦЕПЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ВИДАННЯ.....	18
2.1. Визначення необхідних аспектів для створення журналу.....	18
2.2. Характеристика аналогів та прототипів.....	21
Висновки до розділу 2.....	29
РОЗДІЛ ІІІ. ПРОЄКТУВАННЯ ЖУРНАЛУ.....	30
3.1. Складові частини об'єкта проєктування.....	30
3.2. Способи втілення концепції формотворення.....	32
3.2.1. Художньо-графічні особливості.....	33
3.2.2. Композиційна побудова.....	34
3.2.3. Образно-стилістичні ознаки.....	35
3.3. Матеріали і технологічне виготовлення журналу.....	36
Висновки до розділу 3.....	37
ВИСНОВКИ.....	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	40

ВСТУП

Актуальність теми: повномасштабна війна в Україні спричинила безпрецедентний сплеск культурного піднесення та трансформації суспільної свідомості. В умовах екзистенційної загрози культура перестала бути лише сферою дозвілля чи естетичного споглядання, перетворившись на потужний інструмент інформаційного спротиву, збереження національної ідентичності, фіксації історичної пам'яті та терапії суспільства. Сучасні українські митці, музиканти, дизайнери та літератори оперативно рефлексують на події сьогодення, створюючи нові сенси, які потребують глибокого аналізу, структурування та візуальної репрезентації.

У добу тотальної цифровізації та перенасичення швидким контентом, традиційні друковані видання набувають особливої матеріальної та архівної цінності. Вони виступають фізичним документом епохи, що фіксує і зберігає «живу історію» для наступних поколінь. Водночас на вітчизняному ринку періодики відчувається брак високоякісних культурно-просвітницьких часописів, які б поєднували глибокий аналітичний контент із сучасними мінімалістичними тенденціями графічного дизайну. Необхідність створення якісного, естетично вивіреного візуального продукту, який за допомогою засобів графічного дизайну закріплює художні та суспільні перетворення всередині країни через призму війни, зумовлює вибір теми кваліфікаційної роботи.

Об'єкт дослідження: процес художнього моделювання та проектування періодичного друкованого видання про сучасну культуру України в період воєнного стану.

Предмет дослідження: концептуальні засади, художньо-графічні рішення, особливості архітекtonіки, типографіки, колористики та верстки культурно-просвітницького журналу «ЖИВА» в контексті сучасних тенденцій графічного дизайну.

Мета роботи: полягає в теоретичному обґрунтуванні та практичній розробці цілісного візуально-комунікативного концепту і дизайну друкованого журналу про сучасну українську культуру, який через специфічні засоби

графічного дизайну транслює стан, виклики, досягнення та культурний спротив суспільства в умовах повномасштабної війни.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання: проаналізувати історичні аспекти розвитку журнальної справи в Україні та світі, визначити соціально-культурну роль періодичних видань у кризові періоди; провести комплексний передпроектний аналіз та художньо-проектний аудит сучасних вітчизняних аналогів і прототипів культурного спрямування (зокрема часописів «Reporters», «Telegraf.Design», «Локальна історія»); сформувати концептуально-ідеологічні засади, унікальну ідентичність та структуру графічного моделювання майбутнього видання; обґрунтувати вибір засобів художньої виразності: розробити колористичну концепцію, модульну сітку, вибрати оптимальні типографічні системи та принципи роботи з фотоконтентом у межах мінімалістичної естетики; здійснити практичне проектування, архітектоніку та верстку 24-сторінкового пілотного номера журналу «ЖИВА», забезпечивши взаємозв'язок текстових і візуальних блоків; визначити оптимальні техніко-технологічні параметри, матеріали та способи поліграфічного виконання для реалізації проєкту в матеріалі.

Завдання дослідження:

1. Дослідити теоретичні засади та історичні аспекти розвитку журнальної періодики в Україні.
2. Провести комплексний передпроектний аналіз та художньо-проектний аудит сучасних вітчизняних аналогів і прототипів.
3. Сформувати концептуально-ідеологічні засади, архітектоніку та унікальну ідентичність графічного моделювання майбутнього видання.
4. Обґрунтувати та розробити комплекс засобів художньої виразності журналу, включаючи модульну сітку, мінімалістичну систему типографіки, принципи роботи з фотоконтентом.

Методи дослідження: у роботі застосовано комплексний підхід, що базується на використанні таких методів:

- теоретичного аналізу та узагальнення наукових, мистецтвознавчих та профільних джерел для визначення ролі журнального дизайну;
- аналітико-порівняльного аналізу існуючих періодичних видань для виявлення сучасних тенденцій у верстці та графіці;
- методів художньо-графічного моделювання, ескізування та проектування (із застосуванням сучасного програмного забезпечення Adobe InDesign, Illustrator, Photoshop) для створення модульної сітки, візуального стилю та безпосередньої верстки шпальт журналу.

Наукова новизна: отриманих результатів полягає у системному дизайнерському осмисленні та візуалізації воєнної реальності через призму мінімалістичного журнального дизайну; у розробці авторської концепції візуального наративу, де білий простір («повітря»), стримана природна колористика та документальна фотографія є рівноцінними текстовому контенту інструментами трансляції емоційного стану сучасної культури України.

Практичне значення отриманих результатів: матеріали та практичні результати кваліфікаційної роботи (оригінал-макет журналу «ЖИВА») можуть бути використані як реальна основа для створення нового періодичного культурного видання, для підготовки медійних проєктів, спрямованих на популяризацію української культури та військових зборів, а також як методичний матеріал для студентів спеціальності «Дизайн» під час вивчення дисциплін, пов'язаних із проектуванням періодичних видань.

РОЗДІЛ І. ДОСЛІДЖЕННЯ ЖУРНАЛЬНОЇ СПРАВИ

1.1. Що таке журнал?

Журнальне видання класифікується, як друкований засіб масової інформації з чіткою періодичністю та встановленням. Його зміст складається з різножанрових публікації, переважно статей, які групуються за рубриками. Видання виконує ідеологічну та інформаційну функцію, обслуговуючи інтереси певних верств населення. Технічно часопис являє собою зброшуровані аркуші сталого формату, що мають наскрізну нумерацію протягом року.

Стрімкий розвиток медіапростору, спричинений демократичними змінами у державі, розширенням громадянських вольностей та викоріненням системної цензури, актуалізує питання ґрунтовного наукового аналізу друкованого слова. Сьогодні постає нагальна потреба переглянути соціальну функцію, професійні норми та змістові пріоритети як газетного, так і журнального сегментів періодики. Проте, якщо газетний ринок традиційно залишається під уважним наглядом дослідників медіа, то журналам у цьому контексті приділяється надто мало уваги. У науковому обігу та бібліотечних реєстрах спостерігається явний вакуум: практично відсутні фундаментальні теоретичні праці чи глибока аналітика, що розкривали б особливості сучасної журнальної індустрії [2].

Історія світових часописів бере свій початок із Франції, де у 1655-му році побачив світ перший екземпляр "Journal des Sçavans" (рис 1.1).

На той час видання слугувало інтелектуальним провідником, пропонуючи читачам огляди наукових і літературних новинок з усієї Європи.

Ця ініціатива стрімко знайшла відгук у сусідніх державах: англійці заснували свій перший часопис у 1655 року, італійці – у 1668-му році, а німці – у 1682-му. Попри такий ранній старт у провідних країнах, для більшої частини світу золота доба та справжнє становлення журнальної періодики настали лише у XVIII столітті[1].

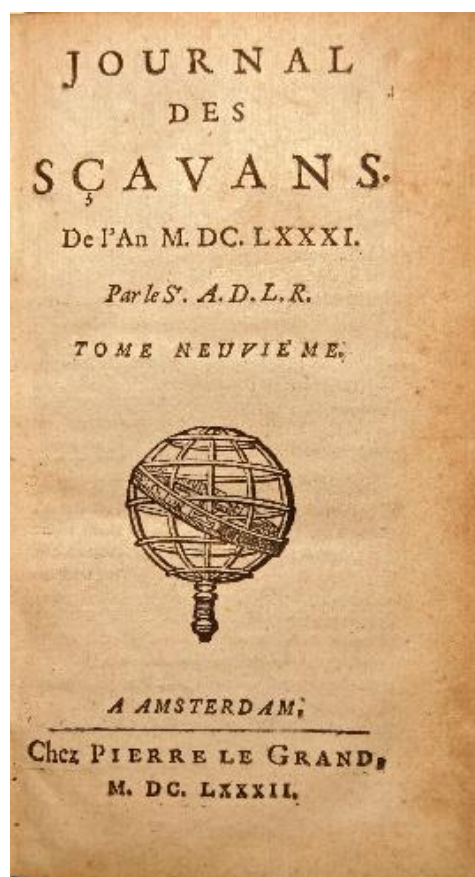
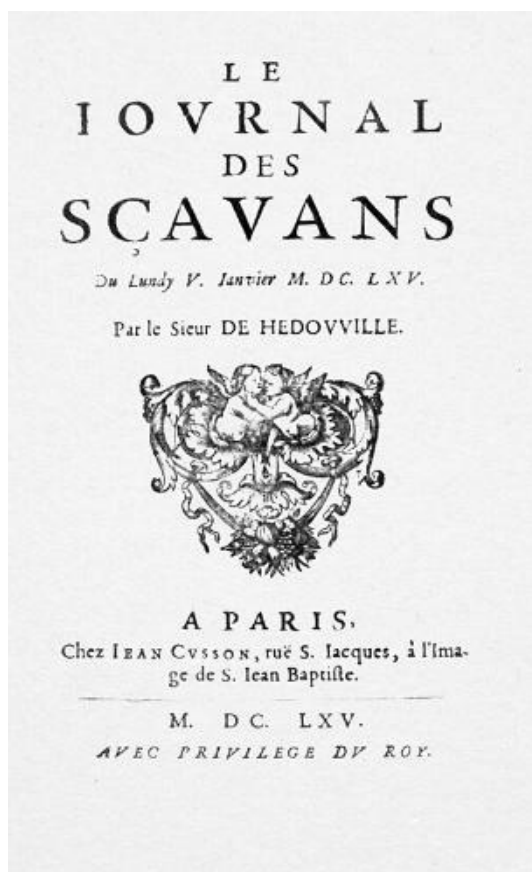

Рисунок 1.1 Journal des savants,
найстаріший науково-літературний журнал Європи

Класифікація часописів за типами:

- часописні видання поділяються на категорії залежно від того, яку роль вони виконують та на яку аудиторію спрямовані. Головною ознакою тут є сутність наданої звістки;
- суспільно-політичні видання є найбільш численними. Вони зосереджуються на нагальних подіях життєдіяльності громади, політиці та соціумі, нерідко поєднуючи журналістику з художніми текстами;
- академічні часописи розраховані на обмежене коло експертів і вміщують наслідки ретельних концептуальних чи практичних пошуків;
- окрему нішу займають виробничо-фахові журнали, які слугують засобом для фахівців певної сфери, адже містять методичні рекомендації, опис найкращих надбань та технічних новацій;

- літературно-мистецькі видання фокусуються на оприлюдненні оригінальних творів – прози, віршів, драми, а також на аналітичних замітках та інших.

Масові журнали, які часто іменують розважальними, спрямовані на відпочинок та повсякденність висвітлюючи питання спорту, стилю, захоплень чи культури[3].

Конфігурація часопису – це чітко продумана система, яка вирізняє його від будь-якого іншого виду друкованого видання. Вона містить зовнішнє оформлення й внутрішнє наповнення, які нерозривно з'єднані між собою.

Зовнішня частина, не лише захищає паперовий блок, але й виконує роль візитівки друку. На ній завжди розташовується найменування, число випуску й рік випуску. Сама архітектура часопису – це блок зшитих у хребці аркушів заданого формату. Поліграфічне виконання часописів часто значно вище за газетне: тут застосовується якісніший папір, кольоровий друк та хитромудра верстка.

Внутрішня конфігурація тримається на поділі на рубрики. Це сталі секції, які повторюються від випуску до випуску, що формує у читача відчуття сталості та спрощує знаходження необхідних відомостей. На противагу газеті, де звістки подаються лаконічно, стаття часопису є основною складовою змісту.

1.2. Соціокультурний вплив журнальної періодики

Щороку в Україні з'являється безліч періодичних випусків. Особливе місце серед них посідають часописи, які користуються великою прихильністю читачів. Однак у бібліотечних каталогах майже відсутні теоретичні розвідки в царині журнальної періодики, хоч вона є досить актуальною сьогодні. На відміну від газетної періодики, якій присвячено чимало студій, часописи посідають не найперше місце в наукових дослідженнях. Водночас поява великої кількості журналів вимагає від їхніх засновників залучення гарно підготовлених фахівців, створення чіткої типології, детального вивчення особливостей оформлення та змісту, а також розробки концепції майбутнього випуску.

На журнальному ринку з'являються нові видання, дуже різноманітні за своєю тематикою та структурою. Зокрема, значної популярності набувають часописи світоглядного спрямування. Одне з головних призначень таких журналів – формування уявлення про добро і зло, щастя і нещастя, мету і сенс життя.

Соціальний журнал — це сукупність поглядів, оцінок, принципів, що визначають найзагальніше бачення та розуміння світу [1, 89]. Окрім знань про світ, у ньому осмислюється весь устрій людського життя, виражаються певні системи цінностей, "образи" минулого й "проекти" майбутнього, а також дістають схвалення чи засудження ті чи ті способи життя й поведінки.

Соціальний вплив журнальної періодики — це тривалий і глибокий процес, який поступово трансформує як індивідуальну, так і колективну свідомість. На відміну від щоденної преси, головне завдання якої — миттєве сповіщення про події, журнал орієнтований на глибокий аналіз. Він не просто фіксує факти, а концептуалізує людський досвід, структурує суспільні цінності та закладає підвалини для довгострокового соціального проектування. У цьому контексті журнал постає як стабільний інститут культури. Він виконує важливу суспільну місію: впорядковує стихійні, часто хаотичні запити соціуму, переводить їх у площину раціонального осмислення й допомагає читачеві формувати системні життєві стратегії. Особливу роль у цьому процесі відіграє візуальна архітектоніка видання, яка трансформує складні інтелектуальні сенси у зрозумілі художні образи. В умовах суспільних криз та воєнних викликів такий синергетичний зв'язок тексту й дизайну перетворює часопис на надійний засіб збереження національної ідентичності та терапії суспільства. Через це продумане художнє моделювання сторінок стає інструментом тривалої фіксації «живої історії» соціуму, здатної протистояти інформаційному хаосу й деструктивному зовнішньому тиску.

Необхідність створення соціальних видань в Україні на професійному рівні, вивчення їхньої комунікативної структури, визначення чіткої типології та формування тематичної і графічної концепції якраз і визначили актуальність

дослідження. Сьогодні в Україні багато людей прагнуть інтелектуально й духовно "рости", процвітати, бути успішними та знайти своє щастя. Кожен живе й працює у звичному для себе ритмі, є унікальним за своєю природою, має безмежний потенціал можливостей і прагне самореалізації. Світоглядні часописи допомагають у вирішенні цих питань і детально висвітлюють зазначені аспекти. Їхня тематика спрямована на людей, які хочуть розвиватися, підвищувати власну ефективність, досягати значних результатів і прагнуть створювати навколо себе якісне оточення; вони допомагають їм не лише мріяти, а й утілювати бажане в життя. Приємно вражає те, що сьогодні чимало громадян заклопотані не лише виживанням та заробітком — у них з'явилася мрія про становлення особистості. Як наслідок, виникла потреба у зміні життя на краще, і створення таких видань, їхнє розповсюдження та постійне спілкування з читачем дуже в цьому допомагають.

Кожен часопис має свої унікальні особливості, проте існують ознаки, притаманні кожному виданню: читацька адреса; тематична спрямованість; цільове призначення випуску.

Читацька аудиторія — надзвичайно важлива ознака журнальної періодики, чий вплив на тип випуску є найбільш багатогранним та органічним. Це пояснюється великою соціальною значущістю і складністю категорії "читач", яка являє собою єдність загального, особливого та індивідуального, що в сучасних умовах адекватно відбиває суспільні відносини в їхньому соціальному вираженні [3, 25]. Будь-яке журнальне видання розраховане на сприйняття, тому читацька аудиторія є однією з головних підстав для класифікації періодики та належить до ключових типоформуючих ознак.

У нашому дослідженні ми розглянемо часописи, адресовані масовому читачеві. Вони можуть бути як популярними, так і науково-популярними, але в будь-якому разі спрямовані на розвиток людини: реалізацію її планів, віднайдення життєвої істини та набуття можливості бути успішною і щасливою в усіх сферах. Саме ці теми й визначають їхнє головне змістове наповнення.

Мета і завдання видання безпосередньо впливають із його цільового призначення та визначають тип часопису. Вони є найважливішими типоформуючими ознаками, адже тип випуску можна досить точно визначити за метою, завданнями та програмою періодичного видання. Що ж до цільової аудиторії світоглядних часописів, то її визначає переважно широка тематика, тому її кістяк становлять особи віком від 25 років.

У журналістикознавстві виділяють низку характерних ознак і якостей, що визначають схожість та відмінність видів і типів періодики. Важливу роль у цьому процесі відіграють соціальні чинники, які створюють умови для виникнення нових типів журнальної продукції. Усі типологічні параметри можна розділити на кілька груп: первинні типоформуючі ознаки: видавець (засновник); ціль (мета); завдання часопису; читацька аудиторія. Саме ці чотири ознаки у різній послідовності свого впливу і створюють тип випуску. Вони тісно пов'язані між собою, але кожна з них може бути вихідною при моделюванні видання. Вторинні (залежні) типологічні ознаки: авторський склад; художнє оформлення; жанри друкованих матеріалів; внутрішня структура. Під внутрішньою структурою слід розуміти принцип розміщення матеріалів усередині випуску, тобто поділ на розділи й рубрики, їхній характер, методи подання та об'ємне співвідношення між ними. Залежно від первинних ознак (мети та аудиторії) редакція вибирає відповідне оформлення, склад авторів та жанри матеріалів [4, 52]. Опосередковані ознаки: періодичність; обсяг; тираж. Вони пов'язані з типом випуску опосередковано, оскільки залежать від суб'єктивних та матеріально-технічних можливостей видавця. Уся ця сукупність чинників у підсумку і формує цілісну концепцію випуску.

Головна роль у світоглядних часописах належить змісту, адже смислове наповнення публікацій має вирішальне значення. Однак загальну концепцію формують ознаки, властиві всім часописам без винятку. Кожне видання повинно мати своє впізнаване "обличчя". Це поняття виражає сукупність способів організації інформації, куди входять: особливості цільової аудиторії; традиційні

для редакції методи роботи; професійні вимоги до журналістів та їхніх матеріалів; характер і специфіка творчого колективу.

Однією з характерних типоформуючих ознак часопису є жанр матеріалів. Надзвичайно важливо, щоб працівники редакції вміло використовували саме ті жанрові форми, які найбільше відповідають вимогам часопису та допомагають у розв'язанні поставлених завдань. У світоглядних часописах, як і в газетах чи літературі, використовується багата палітра жанрів. Це допомагає повніше та яскравіше відображати явища повсякденності й багатство духовної культури, роблячи журнал актуальним і цікавим.

У створенні журнального випуску найважливіша роль належить його оформленню. Саме від візуального вигляду часопису залежить, чи захоче читач придбати його серед інших конкурентних видань. Питання художнього проектування періодики завжди перебувало в полі зору журналістикознавців. Серед сучасних дослідників варто виділити В. Шевченко, яка приділила значну увагу оформленню журнальних випусків та впливу шрифтів на його ефективність. Вона детально вивчила архітектоніку, композицію, конструкцію, дизайн, а також розробила етапи режисури часописів й дослідила роль декоративних елементів у графічній організації тексту [5, 19]. Головне призначення художнього конструювання полягає в такому розташуванні елементів випуску, яке б створювало для очей та мозку читача максимальний комфорт, допомагало сприйняттю сенсів і знижувало фізичні та інтелектуальні зусилля при читанні й розумінні тексту.

1.3. Журнальна справа в Україні

Еволюція української журнальної справи є відображенням соціокультурних та суспільно-політичних трансформацій, які переживала країна протягом останніх століть. Журнал як специфічна медійна форма завжди поєднував у собі дві ключові складові: інтелектуальний (текстовий) зміст та візуально-графічну культуру, що робить його унікальним об'єктом дослідження на перетині журналістики, мистецтвознавства та графічного дизайну.

Історичні витоки української періодики беруть початок у ХІХ столітті, коли журнали виступали головними майданчиками для формування національної ідентичності та літературного процесу. Проте справжній візуально-комунікативний прорив відбувся на початку ХХ століття. Епоха українського авангарду та модернізму 1920-х років ознаменувалася появою видань, де графічне оформлення стало повноцінним співавтором тексту. Журнали «Нова генерація» (харківський футуристичний часопис під редакцією Михаля Семенка) та «Кіно» продемонстрували радикальний відхід від класичних канонів верстки. У них застосовувалися принципи конструктивізму, динамічна типографіка, фотомонтаж та асиметрична сітка, що заклало потужний фундамент для вітчизняної школи графічного дизайну [20].

У радянський період журнальна індустрія зазнала жорсткої уніфікації та цензурного тиску. Попри візуальну стандартизацію більшості масових видань, окремі часописи, такі як журнал «Всесвіт» або «Всесвітня література», намагалися підтримувати високу культуру ілюстрування та книжкової графіки, працюючи в межах дозволеного художнього канону [21, с. 280].

Зі здобуттям незалежності у 1991 році український ринок періодики пережив глибоку трансформацію. Перше десятиліття характеризувалося хаотичним насиченням ринку, появою перших комерційних глянцевого видань та поступовим переходом на цифрові технології проектування (DTP — Desktop Publishing). У 2000-х та 2010-х роках український медіапростір інтегрувався у світовий контекст через адаптацію міжнародних ліцензійних брендів (Vogue, Harper's Bazaar, Esquire, Forbes), що суттєво підвищило планку технічної якості друку, редакційного дизайну та арт-дирекшну [22, с. 45-51]. Проте комерціалізація та орієнтація на масового споживача часто нівелювали унікальні локальні наративи. На противагу цьому процесу в Україні почав формуватися сегмент незалежної (інді) періодики. Це малотиражні, часто некомерційні видання, орієнтовані на вузькі культурні ніші, які розглядають журнал не як інформаційний носій, а як артоб'єкт, де папір, текстура, вільний простір («повітря») та експериментальна типографіка є засобами художнього вислову.

Сучасний етап розвитку журнальної справи в Україні, починаючи з 2022 року, визначається контекстом повномасштабного військового вторгнення РФ. Війна завдала нищівного удару по логістиці, економіці видавництв та призвела до закриття багатьох друкарень (зокрема, у Харкові — головному поліграфічному центрі країни). Водночас цей кризовий період спровокував феноменальний сплеск культурного опору та рефлексії [19, с. 312]. Сьогодні друкований журнал про культуру в Україні виконує кілька критично важливих функцій:

- архівування та документування: фіксація миттєвих змін у мистецтві, театрі, кіно та музиці, що створюються тут і зараз у виняткових історичних умовах.
- терапевтична та естетична функція: матеріальність друкованого видання, його тактильність та продуманий візуальний ритм стають альтернативою хаотичному й тривожному цифровому інформаційному потоку.
- культурна дипломатія: презентація українського досвіду для міжнародної аудиторії через двомовні формати.

Яскравими прикладами сучасних незалежних та нішевих друкованих видань, які демонструють високу культуру дизайну та концептуальний підхід до висвітлення культури, є такі проекти, як «Reporters» (журнал довгочитного репортажу з глибоким візуальним супроводом), «Локальна історія» (який переосмислює минуле і сучасне через призму унікальних людських досвідів), а також арт-буки та художні альманахи, створені українськими дизайнерськими об'єднаннями [4]; [6].

Окремо варто відзначити трансформацію візуальної мови сучасної української періодики. У дизайні спостерігається відмова від надмірної декорованості на користь вивіреного мінімалізму, де вагому роль відіграє архітектоніка сторінки, велика кількість вільного простору (білого поля) та виразна акцидентна типографіка, що часто базується на модернізованих українських історичних шрифтових традиціях (зокрема, спадщині Георгія Нарбута та Роберта Лісовського) [18, с. 112-119].

Аналіз сучасного стану українського медіаринку доводить, що попри домінування цифрових медіа, друкований журнал трансформувався у престижний, довговічний формат збереження культурного коду. Друковане слово, підсилене якісним графічним дизайном, набуває статусу історичного документа, здатного транслювати сенси української стійкості крізь час [17].

Таким чином, проектування нового друкованого журналу про сучасну культуру України вимагає не просто створення сітки та розміщення ілюстрацій, а розробки цілісної візуально-урбаністичної концепції, яка б гармонійно поєднувала естетичну легкість, засновану на мінімалізмі, із глибинним, драматичним та життєствердним контентом сьогодення.

Висновки до розділу 1

У першому розділі кваліфікаційної роботи здійснено системний аналіз історико-культурних, соціологічних та проєктно-графічних аспектів журнальної справи як об'єкта художнього конструювання. Визначено морфологічні межі журналу як періодичного друкованого медіа зі сталим форматом та архітектонікою, де зміст структурується постійними рубриками. Встановлено, що висока якість поліграфії та складна композиційна структура переводять часопис із категорії швидкого інформаційного носія до розряду довговічних культурних продуктів. На основі аналізу типологічної структури зафіксовано особливу роль світоглядних видань, які вимагають залучення графічних дизайнерів для створення оптичного й когнітивного комфорту читача .

Ретроспективний аналіз показав, що візуальний прорив української періодики відбувся в епоху авангарду 1920-х років (часописи «Нова генерація», «Кіно») завдяки принципам конструктивізму та динамічних сіток. Після етапів радянської уніфікації та глянцевої інтеграції 2000-х років сформувався сучасний сегмент незалежної інді-періодики.

Дослідження функціонування преси в умовах повномасштабної війни (з 2022 року) виявило трансформацію журналу про культуру в історичний документ та артоб'єкт.

РОЗДІЛ II. ПОШУК КОНЦЕПЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ВИДАННЯ

2.1. Визначення необхідних аспектів для створення журналу.

Виготовлення конкурентоспроможного періодичного друкованого медіа у сучасних умовах перенасиченого ринку є складним багатоаспектним процесом, який вимагає поєднання журналістських, дизайнерських та маркетингових методів. Процес розробки нового часопису не може бути хаотичним; він ґрунтується на чіткій ідентифікації ключових аспектів, які загалом формують цілісну філософію видання.

Першочерговим етапом у формуванні журналу є вибудовування його ідеологічної та типологічної основи. Експерти виділяють три головні рівні концепції, які доповнюють один одного:

- типологічна концепція: включає детальне вивчення цільової групи, визначення тематичних пріоритетів та періодичності виходу. На цьому етапі важливо розуміти не лише «що» ми збираємося висвітлювати, а й «для кого». Саме запит читача визначає майбутній зміст і манеру комунікації.
- організаційна концепція: передбачає формування структури редакційного колективу, визначення штатного розпису та фінансову модель проекту. Успіх видання залежить від злагодженої роботи творчої команди під керівництвом головного редактора, який забезпечує контроль якості матеріалів.
- графічна концепція: це візуальне втілення задуму журналу. Вона окреслює зовнішню форму, яка сприяє ідентифікації видання серед конкурентів. Сюди входить архітектоніка, модульна розмітка, шрифтова гама та система ілюстрацій.

Комунікативна структура та жанрова своєрідність є важливим елементом проектування та формування внутрішньої структури журналу - його рубрикатора. Рубрики мають бути постійними, оскільки вони виступають

навігаційними орієнтирами для читача. Жанрова варіативність (від аналітичних розвідок до портретних заміток) робить видання більш динамічним.

При підготовці матеріалу необхідно орієнтуватися на раціонально-логічну будову тексту, яка забезпечує дієвий вплив на розуміння аудиторії та легкість освоєння складної інформації.

Графічне моделювання та естетика оформлення є обличчям журналу, сюди входять його обкладинка та внутрішнє компонування. Сучасний дизайн має на меті створити максимальний когнітивний спокій для споживача. Важливо досягти гармонії між текстовими й образотворчими компонентами. Кожна ілюстрація має не просто «прикрашати» сторінку, а нести інформаційне чи емоційне навантаження, підсилюючи ключову тезу публікації.

Унікальним доповненням до цього процесу в поточних умовах є потреба врахування мультимедійності. Створюючи паперовий журнал, сьогодні неможливо ігнорувати його цифрову версію (вебсайт, соціальні мережі), що вимагає розробки адаптивної візуальної мови, яка була б впізнаваною на різних носіях.

Процес випуску журналу не обмежується лише творчим задумом; він охоплює низку послідовних етапів, кожен з яких визначає життєздатність майбутнього медіа-проекту. Для ґрунтового аналізу необхідно вивчити маркетингове підґрунтя та техніко-технологічні особливості підготовки макета.

Маркетингове обґрунтування та стратегічне планування є важливим етапом при створенні концепції видання. Будь-яке видання починається з оцінки ринкової ніші. У сучасній дійсності важливо не просто виготовити журнал, а відшукати «вільне місце» в інформаційному просторі.

На етапі планування необхідно чітко окреслити сильні та слабкі сторони майбутнього журналу, його потенціал та можливі ризики (конкуренція з боку цифрових медіа, зростання вартості паперу тощо), що є SWOT-аналізом проекту. Наступним етапом є формування унікальної торгової пропозиції (УТП): часопис має запропонувати читачеві те, чого він не знайде в інтернеті —глибоку експертність, ексклюзивні інтерв'ю або оригінальну візуальну естетику.

Важливим аспектом, що вимагає ретельного вивчення, є модульне проектування. Сучасний часопис будується на базі модульної сітки, яка забезпечує впорядкованість усіх елементів на сторінці.

Конструкція видання включає формат (розміри аркуша), обсяг (кількість сторінок), наявність вставок або спеціальних додатків. Формат журналу прямо впливає на його сприйняття: великі формати асоціюються з престижем та «альбомним» переглядом, тоді як компактні — із мобільністю та зручністю читання у дорозі. Створення продуманого змісту системи колонтитулів та номерів сторінок є необхідним для утримання уваги читача та полегшення пошуку відомостей.

Технологічний цикл до друкарської підготовки включає в себе створення оригінального макета — це точка взаємодії журналістики та технологій. Важливо враховувати такі аспекти:

- кольорова модель та корекція, для друкованих видань вирішальним є використання моделі СМУК. Робота з відтінками у світоглядних виданнях має передавати настрій — від спокійних пастельних тонів до насичених контрастів, що збуджують активність;
- вибір гарнітур шрифтів не може бути випадковим. Основний текст зазвичай набирається шрифтами із засічками (Antiqua) для полегшення тривалого читання, тоді як заголовки — гротесками для привернення уваги;
- вибір паперу (матовий, глянцевиий, офсетний) та способів обробки обкладинки (ламінування, УФ-лак, тиснення) завершує формування образу видання як матеріального об'єкта, який приємно тримати у руках.

Отже, системний підхід до визначення усіх аспектів створення журналу дозволяє знизити ризики на етапі старту. Поєднання класичних журналістських стандартів із сучасними технологіями проектування та маркетинговими інструментами створює основу для формування стійкого бренду, який здатний не лише надавати відомості, а й формувати культурне середовище навколо себе.

2.2. Характеристика аналогів та прототипів

Вивчення аналогів дозволяє виявити закономірності формування візуальної мови, оцінити ефективність композиційних прийомів та шрифтових схем, а також окреслити межі експерименту в межах журнальної сторінки. Для порівняльного аналізу було обрано чотири автентичні видання, які репрезентують різні вектори розвитку сучасної періодики: українські часописи «Reporters», «Telegraf.Design», «Локальна історія» та провідний європейський журнал «Foam Magazine».

Журнал «Reporters» (Україна) — це видання, що спеціалізується на жанрі довгочитного репортажу та документальної художньої фотографії. У контексті графічного дизайну «Reporters» є зразком строгої, архітектурно вивіреної текстоцентричної верстки. Головним художньо-композиційним прийомом тут виступає підпорядкування текстового масиву жорсткій двоколонній або триколонній модульній сітці, яка стабілізує сприйняття складних суспільно-політичних наративів. Особливу увагу дизайнерська команда приділяє пропорціям внутрішніх та зовнішніх полів. Завдяки збільшеному розміру нижніх та зовнішніх полів сторінка отримує необхідне «повітря», що нівелює відчуття монотонності великого обсягу літерного знаку. Робота з ілюстративним матеріалом у «Reporters» будується на принципі «фотографії-документа». Зображення часто верстаються навиліт (full bleed), займаючи весь простір смуги або розвороту, що створює емоційну домінанту та змушує читача зупинити ритм читання.

Типографіка видання є стриманою: для заголовків застосовуються виразні, але читабельні гротески, а для набору основного тексту — збалансована антиква з високим очком рядкових знаків, що оптимізує процес тривалого візуального сприйняття тексту [4].

Рисунок 2.1. Другий спеціальний випуск Reporters «UNBROKEN» та Перший англомовний спецвипуск Reporters «How We Walk Through The Fire»

Рисунок 2.2. Четвертий номер Reporters «Культура пам'яті»

Видання Telegraf.Design (або просто Telegraf) — це фахове медіа про дизайн, яке з початком повномасштабного вторгнення перетворилось на потужний інструмент культурної дипломатії та фіксації нової української ідентичності. Telegraf зосереджується на візуальному коді.

До 2022 року видання було спрямоване переважно на дизайнерську спільноту, обговорюючи тренди та інтерфейси. Проте спецвипуск «Креатив у війні» змінив масштаб проєкту. Видання досліджує, як графічний дизайн став засобом мобілізації суспільства. Це аналіз воєнного плаката, благодійного мерчу, вуличного графіті та цифрового арту. Журнал не просто демонструє зображення, а пояснює, чому певні символи набули нових значень. Це глибоке вивчення того, як дизайн допомагає нам не розчинитися в агресивному середовищі. Дизайн самого журналу є втіленням «дизайнерського драйву» та сміливості. Кожна сторінка тут - окремий витвір мистецтва.

Журнал ігнорує класичні канони спокійної журнальної вестки. Тут можна зустріти радикальну зміну орієнтації тексту (вертикальну, діагональну), накладання шарів, гру з прозорістю та масивні акцентні заголовки (рис.2.4.); (рис.2.3.). Telegraf активно просуває українських шрифтових дизайнерів. Кожен матеріал може бути набраний іншим шрифтом, що підкреслює багатомовність української культури. Це перетворює читання на візуальну подорож.

Видання відоме своїм підходом до друку. В одному номері можуть поєднуватися різні типи паперу: від цупкого матового до тонкого газетного або навіть дзеркальних вставок. Це робить журнал тактильним «конструктором», який цікаво просто гортати.

Telegraf навчає, як показувати «культурний опір» через графічні метафори, а не лише через прямі фото бойових дій.

Редакція діє як куратор музею сучасності, відбираючи найкращі зразки візуальної культури та пояснюючи їхнє значення для нащадків [5].

Рисунок 2.3. Telegraf
№3. «Воля», фото з
офіційного сайту

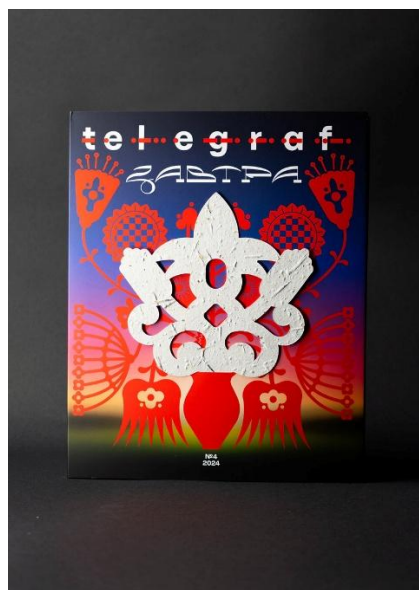

Рисунок 2.4. Telegraf
№4. «Завтра», фото з
офіційного сайту

Видання «Локальна історія» є винятковим прикладом того, як науково популярний контент може стати загальнодоступним, актуальним та візуально привабливим. Журнал перетворює історію з набору сухих дат на жваву розмову про людей, міста та ідеї.

З початком повномасштабного вторгнення «Локальна історія» змістила фокус на паралелі між сучасністю та визвольними змаганнями минулих епох. Вони показують, що сучасна культура спротиву має глибоке коріння в УПА, розстріляному відродженні та дисидентському русі. Важливою частиною контенту є фіксація культурних втрат та спростування міфів, на яких базується російська пропаганда.

Дизайн «Локальної історії» — це рівновага між академічною стриманістю та сучасною динамікою. Однією з головних рис є майстерне поєднання чорно-білих архівних світлин із сучасними кольоровими репортажами. Це створює враження присутності в обох часових вимірах одночасно (рис.2.5.).

«Локальна історія» використовує більш класичну журнальну верстку. Це робить великі обсяги тексту легкими для сприйняття, що важливо для інтелектуального видання. Видання часто вживає приглушені, природні кольори - вохру, теракотовий, глибокий синій, що асоціюються з патиною часу та ґрунтом (рис.2.4.). Часопис акцентує увагу на тому, що історія та культура відбуваються «тут і зараз» у певних точках України. Висвітлення великих культурних процесів через долі окремих будинків, вулиць чи невеликих містечок [6].

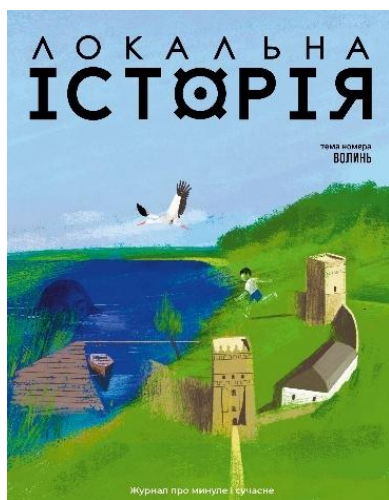

Рисунок 2.5.
Журнал про
Волинь

Рисунок 2.6. Один з розворотів
журналу про Слобожанщину

Журнал FOAM є одним із найвпливовіших міжнародних видань у царині сучасної фотографії, яке випускається однойменним музеєм у Амстердамі та слугує світовою ареною для взаємодії між мистецтвом і суспільством. Його ідея виходить далеко за межі звичайного портфолію знімків, адже кожен випуск є тематичним дослідженням, де фотографія застосовується як спосіб розкриття складних соціальних, політичних та філософських проблем. Видання виходить тричі на рік і за своєю будовою схоже на повноцінну книгу у м'якій обкладинці, що робить його класичним зразком формату coffee table book. У період 2022–2023 років часопис не раз спрямовував інтерес на Україну, друкуючи доробки українських митців, котрі переосмислюють повномасштабну війну не крізь прямий репортаж, а через метафоричну та концептуальну фотографію. Дизайн видання є еталоном завдяки безкомпромісній якості друку, де кожен розворот проходить ретельну кольорокорекцію, аби якнайточніше передати авторське бачення(рис.2.7.); (рис.2.8.).

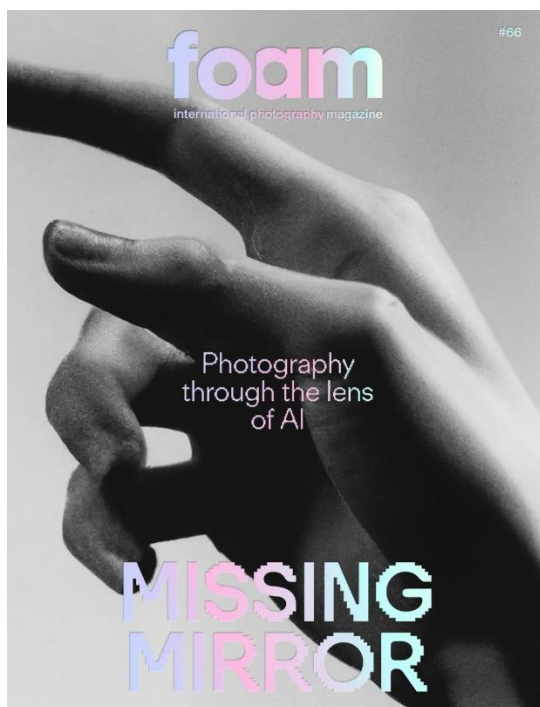

Рисунок 2.7. Журнал Foam №66: MISSING MIRROR – Фотографія крізь призму штучного інтелекту

Рисунок 2.8. Випуск журналу Foam Magazine №67: Випробування часом

FOAM часто експериментує з папером, застосовуючи різні види паперу (матовий, глянцекий або напівпрозорий) у межах одного номера, щоб підкреслити відмінність між різними серіями творів. Компонування журналу вирізняється інтелектуальною відважністю: воно може бути як суворою та мінімалістичною, так і жвавою, де зображення «виходять» за межі сторінки або накладаються одне на одне, створюючи візуальний ритм. Окрему увагу приділяють поєднанню візуального матеріалу з критичними нарисами провідних кураторів та мистецтвознавців, що перетворює журнал на повноцінну скарбницю для дослідників. Для розробки українського журналу FOAM привабливий тим, як він спроможний надавати місцевим історіям світового відголосу, трансформуючи локальний біль чи культурний феномен у загальнолюдське висловлювання. Це видання навчає, що візуальна культура у час неоголошеної війни - це не лише зафіксованість подій, а й творення нових образів, здатних досягнути світ поза межами слів. Застосування великих розмірів, шана до порожнього простору на

сторінці та увага на серійності творів дозволяють читачеві повністю поринути в атмосферу теми, що є ідеальною дороговказною зіркою для створення преміального друкованого видання про сучасну Україну. Усі ці складові роблять журнал FOAM недосяжним взірцем презентації візуального мистецтва, який поєднує у собі кураторську вправність, видавничу майстерність та гостру важливість тем [7].

032с — це берлінське видання, яке за понад двадцять років свого існування еволюціонувало з нішевого фанзину до статусу глобального культурного барометра та повноцінного інтелектуального бренду. Назва журналу походить від коду яскраво-червоного кольору в системі Pantone, що символізує радикальність, енергію та пристрасть, які лежать в основі його редакційної настанови. Це видання є ідеальним прототипом для проекту про українську культуру в часи війни, оскільки воно майстерно демонструє, як об'єднувати високу моду, сучасне мистецтво, архітектуру та гостру політичну аналітику в єдиному візуальному просторі, не втрачаючи при цьому глибини. Концепція 032с базується на ідеї інтелектуальної свободи та постійного дослідження культурних кордонів, де поруч із інтерв'ю з провідними світовими дизайнерами по сусідству може бути есе про військову стратегію або філософські роздуми про цифрову ізоляцію. Щільна, подекуди агресивна верстка, використання масивних гротескних шрифтів та ігнорування традиційних журнальних полів. Такий дизайн створює відчуття терміновості та напруженості, що ідеально резонує з контекстом воєнного часу, де культура змушена кричати, щоб бути почутою. Журнал часто використовує неочікувані матеріали для обкладинок та експериментальні техніки друку, перетворюючи кожен номер на об'єкт колекціонування. Видання пропагує ідею, що мода та мистецтво не існують у вакуумі, а є прямим відображенням соціальних та геополітичних потрясінь, що є надзвичайно актуальним для фіксації культурних процесів в Україні. Журнал також відомий своєю кураторською роботою, де кожен матеріал вибудовується як частина великого візуального пазла, що змушує читача не просто переглядати сторінки, а активно взаємодіяти зі змістом [8].

Висновки до розділу 2

У другому розділі роботи здійснено комплексний пошук концепції та сформувано теоретико-практичне підґрунтя для проектування майбутнього періодичного видання. Дослідження охопило два магістральні напрями: теоретичне визначення структури журналу та детальний аналіз існуючих аналогів ринку.

У межах першого напрямку конкретизовано ключові аспекти створення конкурентоспроможного часопису обґрунтовано взаємозв'язок типологічного, організаційного та графічного рівнів. Визначено роль SWOT-аналізу, побудови унікальної торгової пропозиції, застосування модульних сіток, колірної моделі СМУК, правил підбору шрифтових гарнітур та врахування фактору мультимедійності.

У межах другого напрямку проведено компаративний аналіз п'яти прототипів, які презентують різні вектори графічної культури: українських часописів «Reporters», «Telegraf.Design», «Локальна історія», а також міжнародних видань «Foam Magazine» та «032с». Дослідження їхніх композиційних прийомів, палітри та типографіки дозволило виявити закономірності поєднання гострого соціокультурного контенту з сучасному дизайном.

РОЗДІЛ III. ПРОЄКТУВАННЯ ЖУРНАЛУ «ЖИВА»

3.1. Складові частини об'єкта проєктування.

Художньо-проєктне конструювання періодичного друкованого видання про сучасну культуру «ЖИВА» базується на системному підході до проєктування складних багатосторінкових медіаоб'єктів, де кожен елемент підпорядкований єдиній філософії стійкості, пам'яті та візуального спокою. Об'єкт проєктування розглядається не просто як інформаційний носій, а як цілісна комунікативно-просторова система, архітектоніка якої складається з чітко диференційованих матеріально-конструктивних та художньо-графічних елементів. Згідно з методологією графічного дизайну, архітектоніка журналу поділяється на зовнішні (обкладинка, корінець) та внутрішні (титульні елементи, текстові смуги, ілюстративні блоки, службовий апарат) складові частини [23, с. 112].

Першою та ключовою складовою частиною об'єкта є обкладинка, яка виконує роль головного візуального та смислового ідентифікатора медіабренду. Вона проєктується як перша сторінка, що містить логотип видання, головну ілюстративну домінанту та слоган. Художньо-графічна концепції зображено головну ілюстрацію титульної сторінки. Візуальний образ базується на лаконічному, стилізованому векторному пейзажі, що зображує українське пшеничне поле під глибоким синьо-блакитним небом, де акцентами виступають поодинокі колоски та волошки.(рис.3.1.1.).

Внутрішня архітектоніка 24-сторінкового пілотного номера складається з таких обов'язкових структурних блоків:

- службовий та вступний апарат включає смугу змісту, слово редактора;
- редакційні (текстові) смуги це основний простір видання, де реалізується взаємодія великих текстових масивів із шестиколонковою модульною сіткою;
- ілюстративно-документальні блоки включають в себе структурні частини, що займають значну площу окремих розворотів. Вони складаються з великоформатних художніх фотографій, які задокументували благодійні

концерти, виставки, мистецькі збори та волонтерські ініціативи українських артистів;

- навігаційно-інформаційні елементи включають в себе постійні та змінні колонтитули, колонцифри (номери сторінок), рубрикатори, врізки (винесені цитати) та підписи до фото.

Кожна з цих складових частин взаємодіє на основі принципу пропорційності та художньої єдності, де технічні параметри (формат видання, обсяг у 24 сторінки) синхронізовані з естетичними вимогами мінімалістичного дизайну.

Рисунок 3.1. Ілюстрація титульної сторінки

3.2. Способи втілення концепції формотворення

Концепція формотворення журналу «ЖИВА» базується на філософському осмисленні поняття «повітря» та простору в графічному дизайні як метафори свободи, стійкості та внутрішнього спокою посеред хаосу війни. Формотворення відбувається через свідому відмову від агресивних, перенасичених елементів на користь чистоти ліній, композиційного балансу та природної колористики. Головним способом втілення цієї концепції є перетворення пасивного білого простору (white space) на активний композиційний елемент, який структурує інформацію та дає читачеві час для емоційної рефлексії.

Рисунок 3.2. Розвороти з журналу «ЖИВА»

3.2.1. Художньо-графічні особливості

Художньо-графічне вирішення часопису визначається на основі художньо-графічного дизайн-аналізу його шрифтових, колористичних та ілюстративних компонентів. Головною художньою особливістю є використання спеціально розробленої шрифтової пари, яка створює необхідний діалог між емоційним закликком та раціональним осмисленням.

Шрифтовий логотип журналу «ЖИВА» на титульній сторінці набраний суто українським шрифтом «Мак» (Mak) розробки Валентина Ткаченка. Шрифт акцентований великим 145 кеглем і відцентрований по центру сторінки.(рис.3.2.) Безпосередньо під назвою журналу розміщено концептуальний слоган видання — «культура яку не зламати», що формує єдиний текстовий блок із назвою. Для набору великих обсягів основного тексту застосовано класичну гарнітуру.

Шрифт Times New Roman, забезпечує високу якість зчитування довгих текстових масивів у друкованому вигляді, оскільки засічки спрямовують рух людського ока вздовж рядка. Суворий character Times New Roman утворює виразну художню антитезу до експресивного шрифту «Мак».(рис.3.3.)

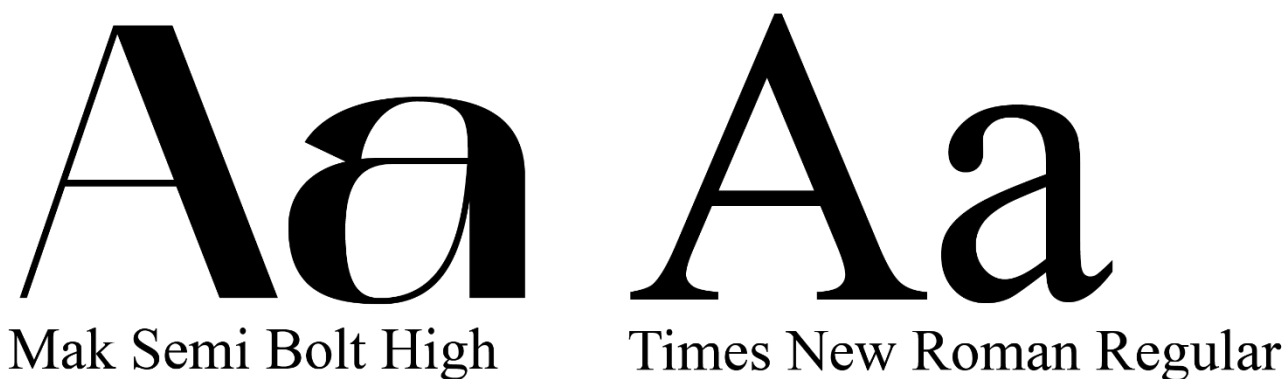

Рисунок 3.3. Шрифти використанні в журналі

Колірна архітектура часопису детально зафіксована у титульній сторінці часопису, де на фоні автентичного природного краєвиду представлено фірмовий набір відтінків із точним цифровим кодуванням для друку. Палітра складається з п'яти гармонійно поєднаних тонів (рис.3.4.)

Рисунок 3.4. Кольори, використані в дизайні журналу.

Художня палітра видання повністю виключила агресивні, тривожні відтінки, виконуючи психотерапевтичну функцію та занурюючи читача в атмосферу спокою та надії.

3.2.2. Композиційна побудова

Для забезпечення візуальної гнучкості та водночас структурної дисципліни була спеціально розроблена шестиколонкова модульна сітка. Це створює стійку, класичну та врівноважену структуру сторінки, яка стабілізує сприйняття та додає візуальній солідності макету. Вільний простір («повітря») виступає композиційними «паузами», які відокремлюють одну думку від іншої, фокусують око на фотографіях українських артистів та митців і створюють відчуття легкості й свободи.

Шестиколонна сітка дозволяє легко інтегрувати фотографії різного масштабу — від невеликих репортажних знімків зі зборів до панорамних зображень навиліт через увесь розворот. Ритмічна організація розворотів будується на чергуванні щільної текстової верстки з масштабними фотографічними зонами.(рис.3.5.)

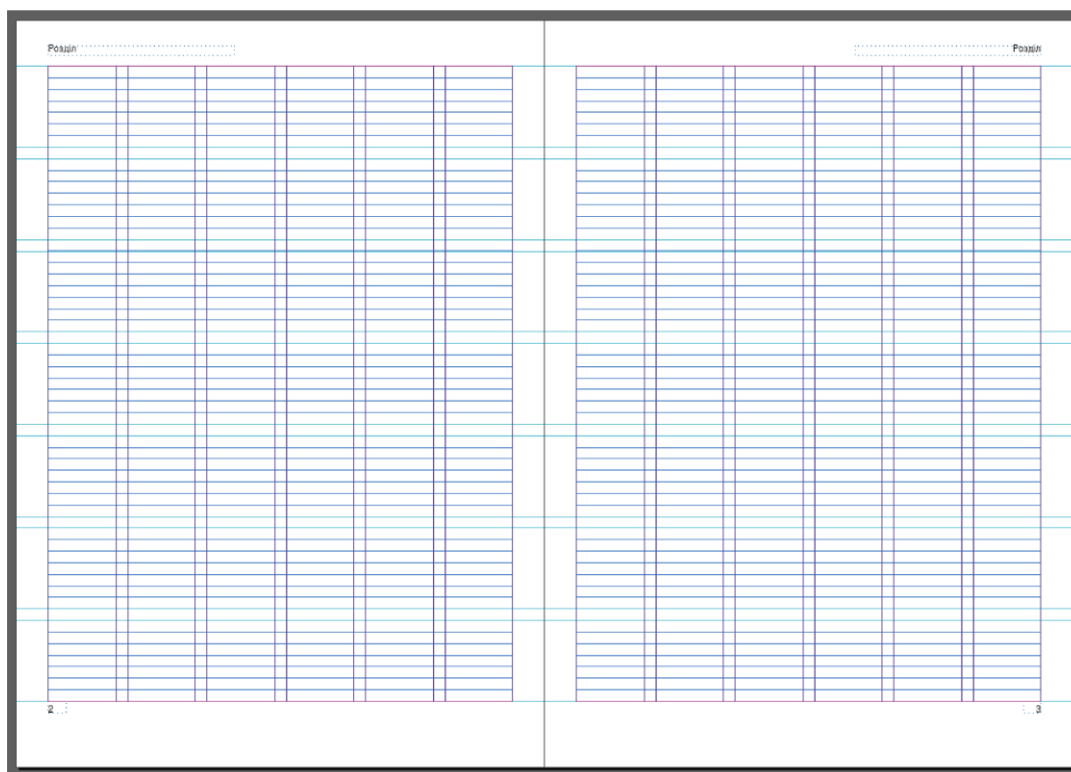

Рисунок 3.5. Шестиколонкова модульна сітка

3.2.3. Образно-стилістичні ознаки

Стилістична концепція журналу «ЖИВА» базується на художньо-образному дизайн-аналізі та класифікується як інтелектуальний мінімалізм з елементами документального фотодизайну. Образ видання формується навколо ідеї культурного опору. Графічна мова відкидає будь-яку зайву декоративність.

Головним художнім образом стає сама людина — український артист, художник, поет, зафіксований під час благодійних виступів чи зборів на потреби Збройних Сил України. Образно-стилістична цілісність досягається через документальну чесність фотоматеріалу (живі емоції, відсутність глянцевої ретуші) та колористичну метафору. Зелені відтінки символізують проростання життя крізь руйнацію, а блакитні — ментальний простір та чистоту намірів.

3.3. Матеріали і технологічне забезпечення виготовлення

Технологічне проектування та матеріальне втілення журналу «ЖИВА» орієнтоване на створення преміального, екологічного та тактильно привабливого колекційного продукту. Технічні параметри повністю синхронізовані з графічною концепцією мінімалізму.

- формат видання стандартний (210 / 297 мм, А4), що є класичним вибором для художніх та публіцистичних видань великого обсягу.
- обсяг пілотного номера становить 24 сторінки. Скріплення здійснюється за допомогою шиття на дві металеві скоби по центру розвороту. Це технологічне рішення є оптимальним для такого обсягу сторінок, оскільки забезпечує повне та легке розкриття журналу, не приховуючи важливі деталі фотографій зі зборів у корінці видання.
- обкладинка журналу друкується на значно щільнішому папері, ніж решта блоку (дизайнерський матовий папір щільністю 300 г/м²), що захищає видання від зношування під час тривалого зберігання. Для внутрішнього блоку обрано художній матовий папір щільністю 150 г/м². Відмова від глянцевої є принциповою: матова поверхня не бликує, забезпечує високу художню якість відтворення фотографій та приємна на дотик.
- друк листовий офсетний на багатофарбових машинах за кольоровою моделлю СМУК, що гарантує ідеальну точність відтворення пастельних зелених та глибоких блакитних відтінків фірмової палітри.

Підготовка оригінал-макета до друку здійснюється в програмному Adobe InDesign із суворим дотриманням технологічних вимог друкарні: вильоти під обріз встановлені на рівні 3 мм з кожного боку смуги; роздільна здатність усіх растрових фотоілюстрацій становить не менше 300 dpi; трекінг та кернінг шрифтових пар «Мак» та Times New Roman оптимізовано для запобігання появи технічних дефектів при друці.

Висновки до розділу 3

У межах третього розділу кваліфікаційної роботи було успішно реалізовано практичний етап художньо-проектного конструювання та технологічного моделювання 24-сторінкового пілотного номера журналу про сучасну культуру «ЖИВА», що дозволило перевести теоретичні напрацювання у площину конкретних дизайн-рішень. Внутрішня структура часопису була чітко диференційована на службовий апарат, редакційні текстові смуги та масштабні ілюстративно-документальні блоки, присвячені благодійним концертам, виставкам і мистецьким зборам українських артистів. Способи втілення концепції формотворення базувалися на принципах інтелектуального мінімалізму та активного використання вільного простору як метафори стійкості, де пасивне «повітря» виступає повноцінним інструментом композиційного керування увагою читача. На основі художньо-графічного дизайн-аналізу було впроваджено унікальну шрифтову пару. Колірна архітектура видання, зафіксована у фірмовій палітрі з п'яти спокійних природних зелено-блакитних відтінків, повністю виключила тривожні кольори.

У межах структурно-композиційного аналізу було розроблено шестиколонкову модульну сітку. Художньо-образний аналіз підтвердив відмову від зайвої декоративності на користь чесної документальної фотографії без глянцевої ретуші, де головним стилістичним образом стає сама людина в процесі культурного опору. Використання стандартного формату А4, листового офсетного друку за колірною моделлю СМΥК у програмному пакеті Adobe InDesign із дотриманням усіх технічних норм, використання щільного матового паперу 300 г/м² для обкладинки та 150 г/м² для внутрішнього блоку, а також скріплення на дві металеві скоби по центру розвороту, що в комплексі забезпечує тактильну привабливість, довговічність та легкість розкриття журналу.

ВИСНОВКИ

У даній роботі було досліджено друкований журнал як соціокультурне явище та об'єкт художнього моделювання, визначено його практичне та художнє значення, виокремлено його особливості з точки зору індустрії графічного дизайну та періодичної преси в умовах воєнного стану. Був проведений аналіз історичних аспектів розвитку журнальної справи в Україні та світі, а також стильових, концептуальних та дизайнерських рішень, що використовуються при створенні сучасних вітчизняних аналогів і прототипів культурного спрямування. Було досліджено специфіку культурно-просвітницьких часописів, виявлено особливості їхнього дизайну, архітекtonіки та розміщення характерних елементів залежно від концептуально-ідеологічних засад видання. Проаналізовано сучасні тенденції розвитку періодики, а також виділено ключові технічні, технологічні та естетичні моменти їх створення.

Для візуалізації дослідження було розроблено концепцію та практично реалізовано оригінал-макет 24-сторінкового пілотного номера друкованого журналу про сучасну культуру України під назвою «ЖИВА» з урахуванням зазначеної у роботі специфіки фіксації «живої історії». Створений часопис комбінує найкращі елементи вітчизняної журнальної традиції з сучасними мінімалістичними трендами та орієнтується на свідому, культурно активну цільову аудиторію. Як було зазначено в роботі — видання, що транслюють складні, драматичні соціокультурні трансформації в період війни, мають будуватися на особливому візуально-комунікативному рівні. Колір (стримана, природна зелено-блакитна палітра), типографіка (контрастне поєднання шрифтів «Мак» та «Times New Roman»), чесні фото без глянцевої ретуші, композиційний простір та жорстка шестиколонкова сітка — всі ці елементи мають використовуватися дизайнером безпосередньо через глибоке розуміння воєнного контексту та емоційного стану суспільства.

Сформовані в процесі дослідження висновки і жанрова характеристика дизайнерських прийомів, що використовуються при моделюванні періодики, дозволяють глибше зрозуміти друкований журнал як окремий вид культурно-

документальної продукції і доцільніше підійти до його верстки. Соціокультурний контекст, художні та естетичні канони, характерні для сучасної України, дозволяють дизайнеру створити не просто ефективне інформаційне видання, а певний арт-об'єкт та історичний документ епохи, який передаватиме глибокі сенси та фіксуватиме національну пам'ять лише завдяки візуальним інструментам і «вільному повітрю» сторінок.

Підводячи підсумки, слід зазначити, що сьогодні в добу тотальної цифровізації та перенасичення швидким контентом ми стоїмо на ще одному роздоріжжі. Екранна революція додала новий набір інструментів до арсеналу творців медіа, проте традиційні друковані видання набувають сьогодні особливої матеріальної, архіваційної та тактильної цінності. Це стосується не лише видавничої індустрії, а й сфери графічного дизайну в цілому і ролі дизайнера в ній. Ще ніколи широкому загалу людей не було так легко створювати цифрові макети за шаблонами, але мало хто став майстром глибоких, концептуальних візуальних систем. Ті дизайнери, які вивчають мистецтво своїх попередників (зокрема, український авангард та модернізм), надихаються і переосмислюють його, продовжують створювати друковані часописи, що поєднують у собі візуальні елементи та концепції нетлінної класики дизайну й нові поліграфічні інструменти та матеріали, що виникли з плином часу та розвитком технологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Історія журналістики. Виникнення та розвиток журнального виробництва [Електронний ресурс] : реферат // Освіта.ua. — 2011. — URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/journalism/25647/> (дата звернення: 12.03.2026).
2. Журнал [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. — URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Журнал> (дата звернення: 13.03.2026).
3. ДСТУ 3017:2015. Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення [Електронний ресурс]. — На заміну ДСТУ 3017-95 ; чинний від 2017-01-01. — Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. — 40 с. — URL: <https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2024/04/dstu-3017-2015.pdf> (дата звернення: 03.05.2026).
4. Reporters. Медіа документальної фотографії та лонгрідів [Електронний ресурс]. — URL: <https://reporters.media/> (дата звернення: 03.05.2026).
5. Telegraf. Дизайн-журнал : [альманах] / засновник Projector Institute. — Київ, 2021–2024. — URL: <https://telegraf.design/> (дата звернення: 03.05.2026).
6. Локальна історія [Електронний ресурс] : науково-популярний часопис. — URL: <https://localhistory.org.ua/> (дата звернення: 03.03.2026).
7. Foam Magazine [Electronic resource] : International Photography Magazine. — URL: <https://www.foam.org/magazine> (дата звернення: 03.05.2026).
8. 032c [Electronic resource] : Contemporary Culture Magazine. — URL: <https://www.032c.com/> (дата звернення: 03.05.2026).
9. Як створити журнал: досвід українських видавців [Електронний ресурс] // Читомо : культурно-видавничий проєкт. — 2020. — URL: <https://chytomo.com/yak-stvoryty-zhurnal-dosvid-ukrainskykh-vydavtsiv/> (дата звернення: 03.05.2026).
10. Шевченко В. Е. Оформлення сучасного журнального видання : навч. посіб. / В. Е. Шевченко. — Київ : Паливода А. В., 2007. — 340 с.
11. Лесняк В. І. Дизайн-проекування. Композиція : навч. посіб. / В. І. Лесняк. — Харків : ХДАДМ, 2011. — 217 с.

12. Пащук В. М. Основи дизайну видань : навч. посіб. / В. М. Пащук. — Львів : УАД, 2010. — 160 с.
13. Фотографія як нова мова української культури [Електронний ресурс] // Support Your Art. — 2023. — URL: <https://supportyourart.com/column/fotografiya-yak-nova-mova-ukrayinskoyi-kultury/> (дата звернення: 04.05.2026).
14. Журнал «Українська культура». — 2023. — № 1–2. — 84 с.
15. Magazine Cover Design Trends [Electronic resource] // Creative Loop. — URL: <https://www.creativeloop.com.ua/blog/magazine-cover-design-trends/> (дата звернення: 04.05.2026).
16. Овчінніков В. А. Історія книги: Еволюція книжкової структури : навч. посіб. / В. А. Овчінніков. — Львів : Світ, 2005. — 420 с.
17. Дослідження стану медіаспоживання в Україні [Електронний ресурс] : аналітичний звіт / ГО «Детектор Медіа». — 2025. — URL: <https://detector.media/> (дата звернення: 04.05.2026).
18. Ковальчук О. В. Українська шрифтова культура: від традиції до цифрового дизайну / О. В. Ковальчук // Дослідницькі та науково-методичні праці / Українська академія мистецтва. — Київ, 2021. — Вип. 30. — С. 112–119.
19. Українська культура в часи війни: виклики, практики, стратегії : монографія / за наук. ред. І. М. Дробот. — Київ : Інститут культурології НАМУ, 2024. — 312 с.
20. Нова генерація [Електронний ресурс] : журнал лівої формації мистецтв / ред. М. Семенко. — Харків, 1927–1930. — Репринтне видання: Київ, 2018. — Електронна копія в архіві «Культура України». — URL: <http://elib.nlu.org.ua/object.html?id=9685> (дата звернення: 04.05.2026).
21. Культура друкованого слова в Україні: історія та сучасність / за ред. М. Т. Ковальського. — Київ : Либідь, 2004. — 280 с.
22. Шевченко Н. В. Еволюція дизайну українських глянцевиx журналів ХХІ століття / Н. В. Шевченко // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. — Харків : ХДАДМ, 2015. — № 4. — С. 45–51.

- 23.Різник М. В. Конструкція книги та журналу : навч. посіб. / М. В. Різник. — Львів : УАД, 2020. — 185 с.